

Listek.

Pogreb.

Slika iz življenja koroških Slovencev.

(Dalje.)

Okolu poldne so dospeli še le v Železno Kapljo. Postavili so krsto pred veliki križ, ki stoji zunaj ob južni steni župne cerkve sv. Mihaela. Ondi čakajo na pokop vsi mrtveci, ktere prinesejo od zunaj v Kaplo....

Jožek se je ponudil Jurčku, da gre on v župnišče preskrbet vse potrebno zaradi pogreba; Mikej in Trobe sta krenila v gostilno, ki se nahaja nasproti cerkve, pokrepat se; Jurček pa je snel kapo z glave, pokleknil pred križ ter začel moliti za dušo svoje ranjke Urše....

Navzlic hudemu mrazu ni vstal prej, da je izmolil vse tri rožne vence. Zeblo ga je tako v roke, da je komaj še prebral jagode pri molku. In ko se je naposled dvignil, je bil tako trd po vsem životu, da je le s težavo prestavljal nogo.

A vendar še ni šel v gostilno. Bil je alab, kajti napotil se je bil teš z doma, toda hotel se je šele po pogrebu pokrepati. Bal se je nekoliko tudi, da bi denar, ki ga je bil vzela seboj, ne zadostoval za pogoščenje po grebevc, ako bi že zdaj sam sebi ka, privoščil. Pač pa je šel in si kupi tobaka. S prizgano pipo se je postal vil potem tako, da je imel krsto precemči, In ni se genil z mesta. Včas je potolkel malo z nogo ob nogo, di bi si jih ugrel, si pomencal semtertje malo roke, potem pa jih utaknil spev žep....

Na videz je bil čisto ravnodušen. Bralo se mu je skoro neko zadovoljstvo na obrazu, ko je vlekil dim iz pipne cevi ter ga pihal pred se. Obraz mu je bil pač že preveč odrevenel in poteze na njem niso imele več one potoznosti in gibčnosti, da bi se bile prilagodile notranjim čustvom.

No, časih so mu pa tudi res zašle oči in misli nekoliko vstran od krste. Oziral se je po trgu in mislil, kako dobro imajo ljudje tukaj doli v ravnini v tako velikem kraju v primeri s prebivalci, ki samotarijo po gorstih zapuščeninah. Bil ni že dolgo v Kapli in je prihajal sploh le poredkoma semkaj, zato se mu je zdelo sedaj, kakor bi bil prišel v veliko mesto. V svoji mladosti je že res bil tudi po svetu in videl marsikaj; toda kje je bilo že tisto!... Videl je vse to v neki megleni daljavi in bilo mu je, kakor bi se mu bilo samo sanjalo o tem!...

Ob treh so prenesli truplo umrle k Devici Mariji v Traju in ga izročili ondi hladni zemlji, potem pa je povabil Jurček nosače, da so stopili z njim v gostilno.

Izpovedka so malo govorili, toda, ko je bil prišel kozarec trikrat, štirikrat na okolu, so se jim jeziki razmajali. Bilo je videti, kakor bi se bili zavedeli še le sedaj, ko so začutili vinsko moč po svojih udih, kako žalostna pot jih je bila privedla semkaj. Šele zdaj so začeli govoriti o rajnici ter jo pomilovati, da je morala s sveta....

Zlasti pa je bil postal zgoren - popolnoma zoper svojo navado - Jurček. Vino je učinkovalo pri njem še hitreje in močneje nego pri drugih, ker je pil tako rekot na tešče.

Naslonil je bil glavo na dlan leve roke, desnico pa je iztegoval daleč tja po mizi in venomer ponavljal: "Eh, vi ne veste, kaka duša, kaka duša je bila ta moja rajnica!... Jaz vam rečem, nič takih žensk več na svetu!"

Te besede bi mu bil lahko kdo zametil, toda ni mu jih. Pač pa so dale tiste povod, da je Trobe vprašal: "Pa kako si bil prišel do te svoje stare, kako?"

"Eh, to so čudne reči, vam rečem, čudne reči!... Človek nikdar ne ve, kje ga čaka to ali ono!... Jaz sem v svoji mladosti toliko mislil, da se kdaj očimim, kakor da bodem kdaj velik gospod, pa sem se vendar..."

"Potem pa povej, povej!" sili Trobe.

Jurček se ozre malo plašno na okrog. Pri mizi je sedelo tudi nekoliko gostov iz Kaple in teh se je menda bal. Toda nemara, da je tudi nje mikalo ališati, kaj jim pove ta gorjane. Tudi iz njih srede se namreč oglasi nekdo ter mu prigovarja, da naj pripoveduje.

"Pa poslušajte, no!" prične Jurček. "Najprej naj vam povem, kako je bilo z menoj."

Jaz sem bil edini otrok svojih staršev. Ne brata ne sestre nisem imel. Mati so mi umrli, ko sem bil star še le sedem let. Odstitihob sva bivala z očetom sama gori v bajti. Sicer pa sva bila tak večji del v gozdu. Vsaj polletenski čas. Oče so drvarili in kuhali oglje, jaz pa sem stikal, dokler sem bil še majhen, za čarlnji, za tiči, vevricami, in kdo ve, za čim še vse. Pozneje seveda sem pa tudi pomagal pri delu....

Tako je šlo do mojega sedemnajstega leta. Takrat so mi hkratu še oče umrli... Eh, tistikrat so bili tudi žalostni dnevi zame!... Mene je že marsikaj hudega zadelo in marsi-

kaj sem že prestal, pa naj bo v božjem imenu!... No, k sreči je bilo to poleti!... Tvoj oče, Jožek, so bili vse poskrbeli, da smo očeta pokopali... Bog jim daj dobro tam na onem svetu!...

Po očetovi smrti sem ves teden begal po gozdu in nisem nič drugega jedel, kakor maline. Skoro na pol mrtev sem se priplazil nekoga dne do kočice, sedel na prag in začel premišljevat, kaj naj začnem. Sedel sem dolgo tako, ko se domislil, kako nemumno je tako premišljevanje. Kaj mi je bilo začeti drugega, nego udati se v to, kar mi je naklonil Bog, pa še naprej opravljati delo, ki sem se ga bil navadil ob očetovi strani?"

Prešnilo me je nekaj, in moje potrtosti je bilo nakrat konec. Začel sem hoditi na delo in kmalo nisem več očeta pogrešal. Govorila itak skoro nikoli nisva in tako sem zdaj komaj opazil, da sem sam.

Živel sem mirno in zadovoljno, zadovoljno menda zato, ker nisem poznal nobenih želj. Z ljudmi nisem imel nikoli dosti opraviti in zato jih tudi iskal nikoli nisem. Prebil sem prav lahko brez njih. Imel sem to vero, da bom živel tako vse svoje dni... Pa pride vse drugače, vse drugače, nego si človek misli!...

Nekega dne sedim, - tistikrat sem bil blizu dvajset let star - poleg svoje oglenice in gledam, kako se dviga dim iz nje. Kar nastane za mojim hrbtom po gozdu doli tak trušč in hrušč, da mislim: to mora biti najmanj medved!

Planem po koncu in kaj vidim? Naravnost doli proti dolinici, kjer je stala moja oglenica, drevi brez dna, bilo treba. Prikaže se precej rde in stru mlado dekletce. Obleka ji je bila že vsa raztrgana, tako malo je pazila na to, kod beži. Morala ji je biti presneta sila. Ko me zagleda, zavpije:

"Oh, pomagaj, pomagaj! On, on je!"

"Kdo on?" hočem vprašati, pa ni graščinski logar, ktereга sem dobro poznal, ker je zmeraj lazil po gozdih. "He, tako!" zahrešči. "Sem torej uhajša - k temulef... Čakaj, čakaj, to bo pa za tvojega očeta kaj!... Toda zdaj greš z menoj, deklina!..."

"Ne, ne!" reče ona in se stisne boječe za moj hrbet. A ko sili oni le vanjo, zaupije na ves glas: "Brani, brani me!" Jaz pa sam ne vem, kaj so storile te besede iz mene! "Brani me!"... Ko sem bil začul te besede dekletove, je zavrelo nekaj po meni in bilo mi je, kakor bi se bile vse moje moči podvojile. Zapodim se v nasilnika in ga neusmiljeno vržem ob tla. Puško, ktero je bil snel z rame, mu izvijem in jo zaženem daleč tja v goščavo....

(Dalje prihodnjič.)

Advertisement for Pain Expeller medicine by Dr. Richterjev, featuring an illustration of a bottle and text describing its benefits for rheumatism and other ailments.

Advertisement for Harmoniko, a musical instrument, with text in Slovenian and English, mentioning 'IZVRSTEN IGRALEC NA HARMONIKO'.

Advertisement for a Slovenian support society (Slovensko podporno društvo sv. Alojzija), listing its address and members.

Advertisement for a book titled 'MOHORJEVE KNJIGE' (Mohorje's Books), listing titles and authors.

Advertisement for a book titled 'GLAS NARODA' (Voice of the People), listing authors and contact information.

Large advertisement for the Slovenian-American Calendar (SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR ZA LETO 1904), listing prices and publisher information.

Advertisement for Columbia Records, featuring an illustration of a gramophone and listing various record titles and prices.

Advertisement for Matija Pogorelec, a jeweler and goldsmith, listing services and prices for watches and jewelry.

Advertisement for Jacob Stonich, a watchmaker, featuring an illustration of a pocket watch and listing various watch models and prices.

Advertisement for Mohorjeve Knjige (Mohorje's Books) and Glas Naroda (Voice of the People), listing authors and contact information.

Advertisement for RABl, a telephone service, with contact information for New York and other locations.

Advertisement for Compagnie Générale Transatlantique, a shipping line, featuring an illustration of a ship and listing routes and schedules.

Advertisement for Holland-America Line, a shipping line, featuring an illustration of a ship and listing routes and schedules.

Advertisement for Red Star Line, a shipping line, featuring an illustration of a ship and listing routes and schedules.

Advertisement for the Red Star Line shipping line, listing routes, schedules, and contact information for various ports.